Poštnina plačana v gotovini

Maribor, petek 7. aprila 1933

Štev. 80 Leto VII. (XIV.)

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Blazna akcija nemških agentov

AGITATORJEM IN NAŠEMU NEPOUČENEMU LJUDSTVU!

Hitlerizem, heimwehrizem, revizionizem in zlasti rimski načrt so zmešali glave tudi vsem nemškim narodnim manjšinam, tako seveda v prvi vrsti naši nemški diaspori v Mariboru, Ptuju, Celju in drugod. Položaj, ki je nastal iz tega, so znali spretno izrabiti nekateri domači in tuji agenti, ki širijo med nemčurji in omahljivci, pa tudi med našim mestnim in podeželskim ljudstvom **skrivnostne vesti o skorajšnjih spremembah meja in vrnitvi Maribora v okrilje »matere Avstrije«.** Naši naročniki in čitatelji nam poročajo dan za dnem o takem rovarskem delu in pripominjajo, da ni povsod docela brez uspeha. Ponekod se najdejo naivneži, ki se dajo zbegati in prestrašiti in fakt je, **da se je zadnje tedne polotil našega obmejnega prebivalstva nemir, ki se spreminja deloma v bojazen, deloma pa v apatijo.**

Posebno močno je pa uplivala ta brezvestna in veleizdajalska propaganda tudi na naše delavstvo, ki je bilo vedno najmanj narodno zavedno. Ponekod se ne pridružuje le valu podtalnih vesti o skorajšnjih »spremembah«, temveč se, kar je skoraj nepojmljivo, **navdušuje tudi za Hitlerja prav tako vehementno, kakor se je poprej za marksizem!** Ugotoviti moramo torej tudi javno, da imamo celo med našim delavstvom v Mariboru ter v nekaterih drugih obmejnih industrijskih centrih **pristaše Adolfa Hitlerja!** Nov dokaz, kako lahko zgube nekateri ljudje pamet celo spričo dogodkov, ki se jih prav nič ne tičejo in nimajo z našimi razmerami prav nikakega stika. Če je pa že tako med podeželskim ljudstvom in delavstvom, kako je šele med **inteligenco in polinteligenco naše nemške narodne manjšine in njenega žalostnega priveska nemškutarije!**

Mi smo že v prejšnjih številkah »Večernika« obrazložili, kako prazne so take in podobne vesti, ker pa vidimo, da je »revizionistična psihoza« zajela širši obseg kakor smo mislili, se nam zdi potrebno opozoriti še na nekatera dejstva. Pred vsem moramo zaslepljenim lahkovernežem vseh barv in odtenkov poudariti, **da se nas notranje spremembe v Nemčiji ali Avstriji čisto nič ne tičejo.** Notranjepolitično je za nas zmaga Hitlerja prav tako brezpomembna kakor n. pr. zmaga Gandhija v Indiji. Zaradi njega se pri nas ne bo čisto nič spremenilo niti za en sam las! Naša nemška narodna manjšina v Mariboru in na nekdanjem Spodnjem Štajerskem bo zaradi tega prav tako **neznaten in neodločujoč drobec,** kakor je bila vsa leta po prevratu, kajti mi smo v Jugoslaviji, ki je samostojna in suverena država Jugoslovanov. Pa tudi vsaka teritorialna sprememba je prav tako absolutno nemogoča iz golega in preprostega razloga, **ker revizijo kategorično odklanjamo, pa če bi šlo tudi le za našo najmanjšo obmejno vas.**

Mi se skupaj z našo vlado in diplomacijo prav dobro zavedamo, da je vsa sedanja kampanja in z njo združena agitacija za revizijo mirovnih pogodb **mlatenje prazne slame,** dokler so proti njej Francija, Jugoslavija, Romunija, Češkoslovaška, Poljska, Rusija, Danska in Belgija. Naj si zato tisti, ki simpatizirajo pri nas z revizionizmom in tisti, ki jih revizionizem bega ali straši, zapomnijo edino realno dejstvo: **Brez vojne ni revizije nobene meje v Evropi, vojne pa tudi še tako hitro ne bo, ker si je revizionisti ne upajo začeti v preveliki zavesti svoje slabosti napram tistim, s katerimi bi se morali bojevati!** Vsaka misel, da bi se moglo pri nas kaj spremeniti zaradi Hitlerja v Nemčiji, heimwehra v Avstriji, revizionizma Italijanov, Nemcev in Madžarov ter rimskega načrta Mussolinija in Macdonalda, **je naravnost nora.** Pa tudi v primeru, da bi Francija prisiljena po položaju stopila v predlagani direktorij štirih, **to še ne bi pomenilo nobene dejanske oslabitve našega položaja.** Zavedajmo se namreč, da je že mala antanta sama dejansko tako močna kakor n. pr. Nemčija, **vojaško jo pa daleč presega.**

Mi se ne vznemirjamo, ker se zavedamo dejanskega stanja in svoje moči, kljub temu pa **ne dovolimo,** da bi kdorkoli begal in strašil naše obmejno, često nezadostno poučeno ljudstvo z zlobnimi norostmi kakršnihkoli »sprememb«. **Proti širiteljem te propagande bomo znali nastopiti energično.**

Poštena in odločna beseda Francije

ZMAGA STALIŠČA DALADIERJA, VEČINE VLADE, VSEGA PARLAMENTA IN NARODA. FRANCIJA JE PROTI VSAKI DIKTATURI VELESIL IN OSTANE ZVESTA POGODBAM. TUDI ZUNANJI MINISTER GOVORI V ISTEM SMISLU.

PARIZ, 7. aprila. **V zadnjem času so nastala v francoski vladi nesoglasja glede rimskega predloga. Glavne diference so med zunanjim ministrom Paul-Boncourjem in ministrskim predsednikom Daladierjem. Dočim je Paul-Boncour deloval pod vplivom rimskega poslanika in bivšega senatorja de Jouvenela, se je Daladier zavedal dolžnosti Francije do sveta, zlasti pa do svojih zaveznikov. Zaradi tega spora že napovedana francoska spomenica doslej še vedno ni bila izdana. Da bi pa postavil vlado in javnost pred gotovo dejstvo, je Daladier na včerajšnji seji zunanjepolitičnega odbora poslanske zbornice poudaril popolnoma določno stališče Francije napram Mussolinijevemu-Macdonaldovemu načrtu in naglasil, da bo ostala francoska teza o razorožitvi, ki zahteva uspešno kontrolo oboroževanja, neizpremenjena. Francija pozdravlja angleški razorožitveni predlog, zahteva pa prepoved vseh zasebnih vojaških formacij, za katerimi skrivajo nekateri narodi svojo dejansko vojaško silo. Francija mora voditi pozitivno in konstruktivno politiko in zato ne more nikakor pristati na tak direktorij velesil, ki bi skušal vsiljevati svojo voljo vsemu ostalemu svetu, in ki bi enostransko brez ozira na kogarkoli hotel odločati o teritorialnih revizijah ter večjih ali manjših izpremembah mej. Enakopravnost držav zahteva skupno sodelovanje prav vseh prizadetih držav v prav vseh vprašanjih in se ne sme nič spremeniti brez njihovega pristanka in Društva narodov. Koristnost novega pakta bi mogla sloneti le na: paktu Društva narodov, integralnem in neokrnjenem Briand-Kelloggovem paktu in locarnskem paktu. Teh paktov Francija nikakor ne more zatajiti. Sodelovanje med štirimi velesilami bo plodonosno le tedaj, če bo v prvi vrsti in dosledno spoštovalo navedene pakte in pogodbe. Nepotrebno je vsako novo razburjanje nacionalnih strasti tu ali tam z načenjanjem revizionističnega vprašanja, ker bi moglo priti ponekod do dogodkov, ki jih pojem civilizacija popolnoma izključuje. Francija ima trdno voljo sodelovati z vsakomur za ohranitev miru in zaščito interesov vseh narodov. Pri tem pa ne pozna ne sovraštva ne strahu. Mednarodno sodelovanje je mogoče izključno le na trdni podlagi pravice.**

PARIZ, 7. aprila. **Za ministrskim predsednikom Daladierjem je povzel včeraj v poslanski zbornici besedo zunanji minister Paul-Boncour in rekel med drugim, da mora povojna diplomacija računati z Društvom narodov. Diplomacija mora svoja stremljenja podrediti duhu in pomenu pakta Društva narodov. Naloga diplomacije je tudi v tem, da skuša pridobiti javno mnenje vseh dežel za svoje cilje z namenom, da dobi tako potrditev svojih idej, za katere se zavzema. Minister je poudarij dejstvo, da se je Francija borila vedno proti vsakemu gibanju, ki je bilo naperjeno proti Društvu narodov. Tako tudi n. pr. proti spremembi narodno-socialističnih napadalnih in stahlhelmovskih oddelkov v neke vrste pomožno policijo. Francija je sprejela v Locarnu nove obveznosti in je zato pripravljena sprejeti na razorožitveni konferenci tudi primerne razorožitvene predloge. Tej politiki nasproti pa sta postavili Nemčija in Italija svojo politiko, ki bi mogla voditi kaj lahko k ustvaritvi dveh blokov. Francija je pripravljena pristopiti k paktu štirih le tedaj, če bi se sprejele vsaj nekatere njene manj važne zahteve. Ne bo pa se Francija upirala italijanskemu načrtu direktorija štirih, če bi se pakt sklenil v duhu statutov Društva narodov. Zbornica je sprejela poročilo zunanjega ministra s 430 proti 107 glasovom.**

Konferenca velesil v Washingtonu

POVABILO V AMERIKO PREJMEJO TUDI FRANCIJA, NEMČIJA, ITALIJA IN JAPONSKA. SANACIJA AMERIŠKEGA GOSPODARSTVA.

WASHINGTON, 7. aprila. **Kakor poročajo iz Londona, je ministrski predsednik Macdonald sprejel povabilo predsednika Roosevelta ter se bo udeležil v imenu Anglije zadevnih razgovorov glede organizacije svetovno-gospodarske konference. Obenem je Macdonald povabil potom francoskega veleposlanika tudi francosko vlado, naj pošlje v Washington svojega zastopnika. Slična povabila bodo sprejele tudi japonska, nemška in italijanska vlada.**

LONDON, 7. aprila. **Sklep washingtonske »Bele hiše«, da v gotovih primerih more ukiniti prepoved izvoza zlata iz Združenih držav, so sprejeli tukajšnji krogi z velikim zadovoljstvom. Sodi se, da je tudi ta ukrep izdaten dokaz, da je gospodarski položaj v Združenih državah na poti k ozdravljenju in da pomeni to vrnitev k zlati valuti.**

WASHINGTON, 7. aprila. **Nasprotno Rooseveltovi deflacijski denarni politiki je zahtevala poljedelska senatna komisija, da se povečajo plačilna sredstva in gospodarski krediti v korist in na razpolago narodnega gospodarstva. Roosevelt se je včeraj prvič poslužil svojih pooblastil v carinskih vprašanjih in je znižal carine v korist poljedelstva.**

Zle posledice rimskega načrta

BUDIMPEŠTA, 7. aprila. **Po poročilih iz Pariza objavlja Emil Boret v listu »Ordre« interwiev z romunskim zunanjim ministrom Titulescom. Po teh izpovedbah je madžarski ministrski predsednik Julij Gömbös svoj čas povabil Titulesca v Budimpešto, kjer naj bi se sklenila madžarsko - romunska trgovinska pogodba. Prav v tem času pa se je pojavil na obzorju Mussolinijev načrt, ki je oživil že pojemajoče madžarske revizioniste. Tako je revizionistična ideja iznova vzplamtela in ni bila storjena s tem evropskemu miru prav nobena usluga.**

KONFERENCA ŠTIRIH V RIMU?

LONDON, 7. aprila. Rimski dopisnik »Morning Post« poroča, da bo sklicana konferenca štirih velesil v Rimu in sicer pod okriljem Društva narodov.

Vpad hitlerjevskih morilcev v Lichtenstein

ZLOČINSKA EKSPEDICIJA SEDMIH NARODNOSOCIALISTIČNIH AKADEMIKOV PROTI BRATOMA ROTTERJEMA

DUNAJ, 7. aprila. **V Vaduzu, glavnem mestu kneževine Lichtensteinske, so napadle včeraj neznane osebe, ki jih je bilo 7, brata Fritza in Alfreda Rotterja s samokresi v rokah, hoteč ju odpeljati v avtomobilu. Fritz Rotter je bil takoj zvezan in vržen v avtomobil, vendar se mu je posrečilo med vožnjo skočiti iz avtomobila in se je pri tem smrtno nevarno poškodoval, dočim sta se njegov brat Alfred in žena pri skoku ubila, neka gospa Wolfova pa je bila nevarno ranjena. O dogodku je bilo telefonično obveščeno avstrijsko orožništvo, ki je prijelo razbojnike pri prehodu meje in jih zaprlo v Feldkirchu. So to nemški hitlerjevski dijaki, ki pravijo, da so izvršili zločin iz patriotičnih nagibov, ker sta Rotterja Žida in sta pred meseci izginila iz Nemčije, kjer sta zagrešila velike poneverbe.**

Davisova misija v Berlinu

PARIZ, 7. aprila. **Politični krogi pripisujejo izredno važnost potovanju Normana Davisa v Berlin, zlasti z ozirom na novo oboroževanje Nemčije. Računa se, da bo imela Davisova pot ta uspeh, da bo rešil razorožitveno konferenco pred popolnim polomom. To je tudi glavni cilj Davisovega poslanstva. Sodelovanje Nemčije v razorožitvenem vprašanju in na svetovni gospodarski konferenci bi se prav dobro izplačalo.**

NEZGODA HIMALAJSKEGA LETALA.

DINADŽPUR, 7. aprila. **Avijon ekspedicije na Mound Everest je moral včeraj prisilno pristati v okolici Kačendžunge in se vrniti v Purneu.**

NOVA NEMŠKA IZNAJDBA.

BERLIN, 7. aprila. **Letalski strokovni krogi trdijo, da je bila pred kratkim v Nemčiji iznajdena neka nova naprava, ki omogoča popolnoma zanesljivo in točno avtomatično vodenje letal med poletom. Pilot stopa v akcijo edinole pri vzletu in pri pristanku.**

AMERIKA IN JAPONSKA.

CHICAGO, 7. aprila. **Japonski delegat Macuoka je izjavil, da še vedno trajajo prijateljske zveze med Združenimi državami Amerike in Japonsko. Ob tej priliki je zopet naglasil, da je vojna med tema dvema državama nemogoča in izključena, ker sta obe državi klientinji druga druge. Japonska bo nudila ameriški trgovini odprta vrata na Kitajskem.**

Dnevne vesti

Iz sodniške službe. Zaradi razširjenja delokroga okrajnih sodišč so med drugimi premeščeni od mariborskega okrožnega sodišča k okrajnemu sodišču: Josip Vejnar, dr. Boris Mihalič, Ivan Miklavc, dr. Rudolf Adamič, dr. Miroslav Dev, Fran Juhart, Leon Stukelj in Miloš Senica. Za starešino mariborskega okrajnega sodišča pa je imenovan dr. Alojzij Lešnik.

Vojaška napredovanja. Poslednja številka »Službenega vojnega lista« objavlja ukaz o napredovanju večjega števila rezervnih častnikov, med katerimi so ti-le Mariborčani: V čin rez. kapetana I. kl. Franjo Rodošek, Franjo Horvat, dr. Alojzij Turšič, Kosta Veselinovič, Maks Rozman, Franjo Sedej, Josip Kovič in prof. Tomaž Cajnkar. V čin rez. poročnika pa so napredovali sledeči rez. podporočniki: Oton Bajde, dr. Adolf Obran, Dušan Pipenbacher, Viktor Vičič in Anton Černe.

Napredovanje v finančni kontroli. Za finančne preglednike so imenovani podpregledniki: Jožef Bitenc v Mariboru, Pavel Cankar pri Sv. Juriju ob Pesnici, Ivan Farazin v Ptuju, Mihael Šulek v Mariboru, Stanko Stöger v Slov. Bistrici, Andrej Premelč in Blaž Polegek, oba v Mariboru, Ivan Štrucl pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, Josip Švagan v Dolnji Lendavi, Ivan Rok v Prosenjakovcih, France Kroflič v Beltincih, Martin Tomažič v Murski Soboti, Anton Simonič v Ljutomeru, Josip Hrga v Apačah, Henrik Vinčar v Ormožu, Anton Erhatič v Dravogradu, Josip Nahbar v Črni; za podpreglednike pa so imenovani: Ignac Skok v Gornjem Cmureku, Ignacij Ogrin in Nikolaj Kararkov, oba v Št. Ilju v Slovenskih goricah, Vladimir Pogačnik v Murski Soboti in Rudolf Cvelbar v Črni.

Napredovanje naših železničarjev. V višjo položajno skupino so med drugimi napredovali: inž. Bogomir Wolf, Alojzij Čeper in Alojzij Volk, vsi v delavnicah državne železnice v Mariboru; nadalje zvaničniki Fran Klep, Jernej Godec, France Namestnik, Alojzij Šlik, France Zorzini, Blaž Frece, Jurij Čuješ, Josip Švagan, Maks Kropf, vsi v Mariboru; nameščeni pa so za predkurjače Jožef Antončič, Adolf Jager, Karel Oček, vsi v Mariboru, za kretnike pa Anton Esih v Vuhredu, Andrej Kovač v Ljutomeru, France Paradižnik na Fali, Rafael Muzetič v Hodošu in Ivan Gorjup v Ptuju.

Poroke. V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Ernest Heil, godbenik, in Marica Štorova, zasebnica iz Zagreba; Anton Korošec, zasebni uradnik, in Marta Aschenbrennerjeva, uradnica, oba iz Guštanja; Živojin Stajanovič, brivski pomočnik, in Marjeta Neratova, ter France Markovič, zasebni uradnik, in Marija Vagnerjeva. Bilo srečno!

Velik izlet v Hrvatsko primorje in na otok Krk bo priredil »Putnik« za velikoročne praznike, in sicer v času od 16. do 18. aprila t. l. Za udeležence bo na razpolago poseben vlak, kakor tudi poseben izletniški parnik. Celokupni stroški od Zagreba po železnici v tretjem razredu in na ladji okrog otoka Krka s pristankom na Sušaku, v Omišlju, Malinski, Krku, Baški, Senju, Novem, Selcih in Crkvenici ter s hrano in preročiščem v hotelih in vso ostalo postrežbo so preračunani samo na 225 Din. Izletniki, ki bi želeli potovati po železnici v drugem razredu, doplačajo 60 Din. V primeru večjega odziva bo ves čas izleta razveseljevala udeležence godba. Podrobnejša pojasnila daje »Putnik« na Aleksandrovi cesti v Mariboru.

Društvo državnih upokojencev priredi jutri v soboto izlet v prijazne Pekre, kjer se bodo ustavili tudi v Tomšetovi gostilni. Poskrbljeno je za avtobusno zvezo od 14. ure dalje. Odhod z Glavnega trga.

»Zvestoba za zvestobo« v tem duhu gesla in pa z namenom spoznati šolstvo in učiteljstvo v Češkoslovaški ter okrepiti zveze s severnimi brati je namen ekskurzije našega učiteljstva v Češkoslovaško, ki jo je organizirala J. Č. liga v Zagrebu. Ekskurzija bo prirejena v času od 14. do 29. maja t. m. in so stroški preračunani na približno 2000 Din. Ob tej priliki bodo naši učitelji obiskali Dunaj, Bratislavo, Zlin, Brno, Hradec Kralove, Prago, Plzeň in Češke Budjejovice.

Izlet k Sv. Urbanu priredi v nedeljo 9. t. m. **Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Mariboru.** Zbirališče v malem parku pred stolnico. Odhod ob pol 14. uri. Vabimo članstvo, da se društvenega izleta v čim večjem številu udeleži! V primeru slabega vremena se izlet preloži.

Radi prenovitve uradnih prostorov Mestna hranilnica v soboto in v ponedeljek za stranke ne bo odprta.

Preizkušnja plinskega omrežja. Dosedanja dela na preizkušnji plinskega omrežja, ki meri 36 km, so v toliko dokončana, da se bo nadaljevala še preizkušnja posameznih večjih plinovodov. V ta namen se bo odklopilo 8. t. m. zjutraj od 3 do 3.30 plinsko omrežje Maribor desni breg in se naprošajo konzumenti v tem delu mesta, da v navedenem času zaprejo vse plinske pipe.

Predavanje o kuhi s plinom. Drevi ob 20. uri bo zaključno predavanje o kuhi s plinom v dekliški meščanski šoli, vhod iz Razlagove ulice 14. Predvajalo se bo pečenje rib na žari in peka raznovrstnega velikonočnega peciva. Vstop je prost in se bodo med predavanjem pripravljena jedila brezplačno razdelila obiskovalcem tečaja.

JRKD za III. okraj, Melje. Za četrtek 6. t. m. napovedana seja krajevne organizacije za III. okraj, Melje, bo v soboto 8. t. m. ob 20. uri v gostilni Košir na Meljski cesti. Navzočnost vseh odbornikov strogo obvezna zaradi važnosti dnevnega reda. Predsednik.

Prvo slavnostno akademijo prirede dijaki mariborske državne trgovske akademije pod pokroviteljstvom mestnega župana g. dr. Franja Lipolda v soboto 8. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Spored akademije je zelo bogat in pester. Po pozdravnem nagovoru uprizore dijaki Balzacovo komedijo »Mercadet« v treh dejanjih, ki jo je poslovenil g. J. Kovič, zrežiral pa g. Vlado Skrbinšek. Po predstavi bo nastopil pevski zbor državne trgovske akademije pod vodstvom g. profesorja Vasilija Mirka. Mešani zbor bo zapel Devovo »Pod klančkom sva se srečala«, Kimovčevo »Teče mi vodica« in Devovo »Kaži pravo«; ženski zbor bo zapel Juvančevo »Le sekaj smrečico« in Dobroničevo »Oj jelena, jelena«. Mešani zbor pa bo nastopil z nekaterimi najlepšimi Vodnikovimi pesmimi iz Försterjevega venčka. Po akademiji bo prosta zabava. Prodaja vstopnic pri Zlati Brišnikovi in pri Weixlu.

Ibsenovi »Strahovi« na mariborskem odru. V ponedeljek 10. aprila uprizori v režiji g. M. Furijana v Narodnem gledališču naraščaj Jadranske straže to nesporno najboljše delo svetovne dramske literature. Podprite umetniško prizadevanje dijakov in posetite to vprizoritev.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek ob 20. uri predava znameniti raziskovalec Afrike dr. Lebzelter z Dunaja o svojem dvoletnem bivanju med Bušmani v puščavi Kalahari in med črnci, kmeti dežele Ovambo. V ponedeljek 10. predava znameniti sociolog univ. prof. dr. Ivšić iz Zagreba o veleaktualni temi »Marksizem na delu«. Razvil bo objektivno sliko o uspehih in neuspehih marksističnega pokreta.

Zvezna strelska družina v Hotinji vasi naznanja tem potom vsem zveznim strelskim družinam mariborskega okrožja, da otvori strelsko sezono v nedeljo 9. aprila ter prosi bratske strelske družine, da se te otvoritve polnoštevilno udeleže.

Ljubezen je še vedno glavni činitelj v človeškem življenju in ga ne more preseči niti najtežje poglavje sodobne svetovne krize. Verno izpričevalo tega so bile premiera in vse dosedanje predstave filmske visoke pesmi ljubezni »Ljubimkanje« z rekordnim obiskom občinstva, ki res umetniškega izdelka filmske tehnike ne more prehvaliti. Za res odlično kvaliteto zadostno jamčijo imena vodilnih vlog: Magda Schneiderjeva, Olga Čehova, Paul Hörbiger, Luiza Ulrichova itd. Je pa film res nekaj posebnega: polahnem, z veselimi in pestrimi nitmi prepreženem doživljanju kosa življenja izdela človeške družbe, sledimo končnemu razvoju in zaključku ljubezni. Ta film se predvaja v kinu Union.

»Namišljeni bolnik«. Vest, da dramski odsek »Nanosa« ponovi to dobro uspelo, velezabavno Molierejevo komedijo v nedeljo, dne 9. t. m. v »Narodnem domu«, se je bliskovito raznesla po Mariboru. Veliko odobravanje je znak, da bo v nedeljo velika dvorana Narodnega doma polna, kar vsekakor zaslužijo komedija in diletanti, ki jo bodo podali vsaj tako dobro kot na Pobrežju, kjer so dosegli zasluženo obilo priznanje pri odprtem odru, kar se pri diletantskih predstavah redkokdaj zgodi. K popolnemu uspehu bodo gotovo tudi pripomogli krasni francoski kostumi iz XVII. stoletja in krasne maske, katerih je zmožen dramski odsek »Nanosa«. Zatorej v nedeljo vsi v Narodni dom! Nikomur ne bo žal.

Sokolsko društvo Studenci pri Mariboru, dramski odsek, vprizori v soboto dne 8. in v nedeljo 9. t. m. ob 20. uri v Sokolskem domu v Studencih velezabavno opereto »Miss Elliot zastavi svoj glas«. Je to zadnje veliko delo slavnega komponista C. M. Ziehrerja, polno humorja in lepih melodij, zato ne zamudite!

Kako lepo napreduje akcija naše Protituberkulozne lige za zgradbo azila za tuberkulozne v Mariboru, smo imeli priložnost slišati ob priliki letošnjega občnega zbora tega važnega človekoljubnega društva. Posebno sedaj, ko so že zaključili mestno pomožno akcijo, je pričakovati, da bo naša najširša javnost še bolj podpirala ta lepi načrt naše lige, ki zasluži vsestransko priznanje. Prihodnje dni bodo ligini inkasantje obiskali tudi one hišne posestnike in najemnike, ki doslej še niso pristopili k akciji, ker obstoja po lepih začetnih uspehih, ki jih beleži nabiralna akcija, upravičena nada, da bodo sedaj tudi oni radevolje prispevali k čim lepšemu razvoju te človekoljubne misli, ki so doslej še stali ob strani. Čim bolj se strnemo v eno vrsto, tem hitreje bomo dosegli prelepi cilj, ki si ga je postavila naša Protituberkulozna liga, in tem uspešnejša bo naša borba proti jetiki, tej najhujši ljudski morilki!

Uspehi dinarske akcije PTL. Protituberkulozna liga v Mariboru sporoča, da je v prvem četrtletju 1933 nabrala za zgradbo azila Din 30.972. Vsem in vsakomur, ki je pripomogel do te vsote, izreka PTL najprisrčnejšo zahvalo. Dalje so poklonili PTL: veletrgovec gosp. Pinter puščico, ki služi kot nabiralnik dinarskih prispevkov in je nameščena v mariborski bolnišnici ter ponovno 100 Din, general Maister Din 50, g. dr. Fr. Windischer 200 Din, g. Gusel Albert Din 100, g. Miloš Oset Din 100, Mariborska livarna g. Pengg Din 100 ter tvrdka »Zlatorog« Din 100. Hvala vsem!

Statistični podatki živine in vozil. V statistične namene sestavlja vojaški urad mestnega načelstva spisek živine in vozil v območju mesta Maribora. V to svrho se bodo javili tekom meseca tukajšnji organi pri vseh hišnih lastnikih, ki se s tem opozarjajo, da gredo popisovalcem v vsakem oziru na roko ter jim pod osebno odgovornostjo dajo o lastnikih živine in vozil (podnajemnikov) točne podatke.

Kino Union. Do vključno ponedeljka, film velikega presenečenja **»Ljubimkanje«** po gledališkem delu A. Schnitzlerja. V glavni vlogi Magda Schneiderjeva, Olga Čehova, Luiza Ulrichova, Paul Hörbiger in dva nova talenta, ki predstavljata mlada častnika. To je nedvomno eden najlepših in najboljših filmov, ki je igralsko in umetniško na najvišji stopnji. Film izpopolnjuje krasna dunajska glasba in Bethovnova simfonija.

Grajski kino. Danes, v petek 7. aprila, se začne velika senzacija za Maribor »Nevidna fronta« (Špijonka 3), velikansko filmsko delo o vojni in špijonaži. Karl L. Diehl, Trude von Molo, Paul Hörbiger, Paul Otto v glavnih vlogah. »Nevidna fronta« je največje delo te vrste. Krasni pomorski posnetki, silni posnetki o bojih v zraku, napeto dejanje, in pa mogočni posnetki vodâ se posebno omenjajo v tem filmu. Dva mlada človeka postaneta, ne da bi hotela, voluna, vsak za svoj narod, za svojo deželo... ljubita se... in kljub temu se morata drug proti drugemu boriti.

Naval krvi, tesnoba srca, zasopljenost, tesnobnost, dražljivost živcev, migreno, otožnost, nespanje, odpravimo kmalu z uporabo naravne **»Franz Josefove« grenčice.**

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Petek, 7. aprila: Zaprto.
Sobota, 8. aprila ob 20.: »Se li razumemo?« Premiera. Red C.
Nedelja, 9. aprila ob 20.: »Se li razumemo?«

Naslednja dramska premiera tekoče sezone bo v soboto 8. t. m. To pot pride čez oder sodobna igra o treh generacijah **»Se li razumemo?«**, delo znanega zagrebškega pisatelja Petra Preradovića, pravnuka velikega hrvatskega pesnika. Med deli najnovejše jugoslovanske dramske literature zavzema ta igra eno izmed prvih mest ter je zato tudi v tujini dosegla izredno velik uspeh. Mariborsko uprizoritev, h kateri je povabljen tudi avtor, režira Vl. Skrbinšek, nastopijo pa razen njega še Dragutinovićeva, Kraljeva, Starčeva, Križajeva, Daneš, Furijan, Blaž, Nakrst in Crnobori.

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne **»Franz Josefove« grenčice,** ki doseza zaradi tega, ker čisti kri, želodec in črevo, pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja **»Franz Josefova« voda** že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. **»Franz Josefova« voda** se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ravnateljstvo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je sklenilo, da se od 21. marca 1933 podaljša podporna doba od 26 na 52 tednov. Podaljšanih podpor bodo deležni oni člani, ki so bili tekom zadnjega leta pred boleznijo zavarovani in plačujoči člani vsaj 6 mesecev, oziroma so bili tekom zadnjih 2 let pred zadnjo boleznijo vsaj 12 mesecev zavarovani, a niso v tem času uživali hranarine in drugih dajatev radi bolezni in nesposobnosti za delo. Onim zavarovancem, ki so izčrpali 26 tednov podpore že pred 19. marcem 1933, se podporna doba ni podaljšala.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 28. številki; razglas banske uprave o kategorizaciji dovoznih cest k železniškim postajam na območju naše banovine in objave banske uprave o pobiranju trošarin v letošnjem letu.

Današnji ribji trg je bil zelo dobro založen, kupčija pa je bila bolj slaba, ker so cene izza zadnjega petka zelo poskočile. Prodajali so: losose iz Severnega morja po 26 Din, ribe sv. Petra po 30 Din, mole, barbone po 34 Din, sardelice po 12 Din, sipe po 26 in morske rake po 30 Din kg. Na trgu je bilo precej rib iz naših vod in so prodajali žive krape po 16 Din kg.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 6.8 stopinj nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 6.2 stopinj nad ničlo; barometer je kazal pri 14 stopinjah 740.8, reduciran na ničlo pa 739.1; relativna vlaga 86; vreme je jasno in tiho; vremenska napoved pa pravi, da ne bo nobene bistvene spremembe in da bo ostalo vreme še nadalje tako hladno.

Ljubezniv zet. Pri Sv. Petru pri Mariboru sta si sinoči skočila v lase 58letni viničar Anton Dimazi in njegov zet. Pri tej priliki je zet pošteno obdelal svojega tasta. Zabodel ga je 6 krat z nožem in ga nato udaril z železno palico s tako silo po glavi, da je omedlel. Poklicani reševalci so Dimazija prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

V noči od srede na četrtek so bili ukradeni rodbini Robič v Limbušu trije dragoceni prstani. Lastnica svari vsakogar pred nakupom.

Huda nesreča. Sinoči je doletela na Pobrežju 30letnega delavca Martina Neuwirtha, stanujočega na Meljski cesti huda nesreča. Pri razkladanju nekega soda je padel in si pri padcu zmečkal nos ter zdrobil gornjo čeljust. Poklicani reševalci so ponesrečenca takoj spravili v tukajšnjo bolnišnico, kjer so ga zdravniki kmalu nato operirali, tako da je sedaj že izven vsake nevarnosti.

Ukradeno kolo. Ko se je danes dopoldne mudil trgovec Ivan Babič iz Gosposke ulice pri nekem odvetniku v Prešernovi ulici, mu je med tem časom neznan tat ukradel 2000 Din vredno kolo.

Narodno obrambno društvo „Branibor“

USTANOVITEV IN NAMENI NOVEGA DRUŠTVA.

Naši rojaki v tujini se čedalje težje branijo proti tuji poplavi in se bore za svoj obstanek, to pa toliko bolj, ker nimajo iz središča matičnega naroda skoraj nikake podpore. Že tri leta nimamo občenarodne nadstrankarske ustanove, ki bi mogla pomagati v sili in potrebi najbolj zapuščenemu delu naroda. — Veliki nemški narod ima v take namene poleg znanega nam »Schulvereina« tudi še »Südmarko«, a vrhu tega si je ustanovilo še posebno društvo v pomoč »Nemcem v tujini« (Der Deutschen im Auslande), ki prejema od prvih dveh organizacij denarna sredstva. Prav tako imajo Italijani poleg šolske družbe »Dante Alighieri« še posebno podporno akcijo za Italijane v inozemstvu (per gli Italiani nell' Estero), ki dobiva od prve družbe gmotna sredstva na razpolago. Poleg teh društev pa sodeluje ves državni aparat, ki tekmuje z društvi v delu za iste cilje.

Naši narodni delavci čutijo zadnja tri leta posebno bridko svojo onemoglost v delu in skrbeh za rojake zunaj mej te države. Ali, ker so potrebe čedalje večje in nujnejše, ker zahteva tudi propagandno delo zanesljive gmotne opore, se je združilo že v avgustu 15 narodnih delavcev v namen, da ustanove novo narodno obrambno društvo z imenom »Branibor«, da bi pomagali braniti vse teptane in zaničevane ter boriti se za njihovo boljšo bodočnost. Ali nove naloge, ki so se pokazale v zadnjih treh letih, pa tudi zahteve novega društvenega zakona, katerim je bilo treba ugoditi, so zavlekle odobritev pravil, tako da se je vršil ustanovni občni zbor šele 23. marca t. l. v posvetovalnici na magistratu.

Povabljen je bil samo ožji krog narodnih delavcev, ki so se že doslej zanimali za take vrste narodnega dela in odzvalo se je 38 udeležencev iz vseh krogov ljubljanskega mesta. Namesto radi stanovskih poslov zadržanega iniciatorja g. dr. Otona Papeža je zbor vodil njegov sotrudnik g. Andrej Gabrršček, ki je razložil namen in pomen tega sestanka in neobhodno potrebo novega društva »Bran-i-bor«. Vsi udeležniki so soglasno odobrili ustanovitev in so tudi potem v celoti sprejeli pravila, ki jih je bila banska uprava že odobrila in so jih prejeli vsi navzoči že več dni prej. S tem sklepom je bilo društvo ustanovljeno, nakar je bil soglasno izvoljen naslednji osrednji odbor:

Predsednik dr. Josip Krevl, notar; prvi podpredsednik dr. Matej Slavič, rektor; drugi podpredsednik Andrej Gabršček, novinar; tajnik Vladimir Saksida, uradnik; blagajnik Stane Vidmar, tovarnar. Odborniki: dr. Janko Brejc, odvetnik; dr. Julij Fellacher, drž. pravdnik; dr. T. Gorjanc, profesor; Joško Prezelj, profesor; Fran Grafenauer, profesor; Fran Venturini, učitelj. Namestniki: Josip Žnidarčič, okr. glavar; dr. Lojze Kuhar, novinar; Ivan Srebrnič, rač. nadsvetnik; Josip Ribičič, učitelj; dr. Stojan Bajič, sodnik; Franjo Uršič, žel. uradnik. Pregledniki: dr. Vilko Baltič, predsednik Pokojninskega zavoda; dr. Dinko Puc, župan; ing. Janko Mačkovšek, grad. nadsvetnik.

Soglasnost vseh zborovalcev in imena novega odbora so nam porok, da bo novo društvo res občanarodna ustanova, vzvišena nad vse težkoče sedanjega javnega življenja in ostane v vsakem položaju dosleden borec za poglavitni namen društva, ki je: da na primeren način vzbuja zanimanje javnosti za Jugoslovane v tujini, da javnost seznanja z njihovimi potrebami in položaj ter zbira sredstva za njihovo kulturno in gospodarsko povzdigo.«

Dalje društvo v dosego tega namena: »ustanavlja širom vse kraljevine podružnice, ki bodo v določenem jim delokrogu zbirale sredstva in na primeren način vzbujale zanimanje za namene društva, vpliva na korporacije in javnost v ta namen, da podpira kulturne in gospodarske interese Jugoslovanov v tujini, skrbi za razne prireditve, predavanja in potovanja, zbira in izdaja gradivo, ki se nanaša na Jugoslovane v tujini, itd.«

»Bran-i-bor« ima svoje prostore v poslopju Podunavsko-jadranske banke, nasproti glavni pošti, Šelenburgova ul. št. 7/II. Uradne ure so od 9.—12. in od 4.—3. ure vsak dan, izvzemši nedelje in praznike.

Glavno delovanje društva se bo vršilo v podružnicah, po znanem dobrem vzgledu, ki se je že prav dobro obnesel. Dosedanji vrli narodni delavci dobe že v nekaj dneh okrožnice z navodilom, kako je treba ustanoviti podružnico, dobe tudi že pravila in vse, kar je potrebno za ustanovitev.

Novemu društvu želimo največji uspeh v prepričanju, da bo naše ljudstvo razumelo veliko in neobhodno potrebno nalogo, izraženo že v imenu »Bran-i-bor«: brani in bori se!

Ptuj

V zadevi še nerazjasnjenega zahrbtnega umora na Trnovskem vrhu pri Sv. Urbanu so zaprli že tretjo osebo, in sicer 25letno Marijo Zorčičevo, sestro Leopolda Zorčiča, ki so ga prvega osumili umora, in dobro znanko Alojza Polanca, ki so ga istotako radi suma udeležbe pri umoru aretirali pred štirimi dnevi. Marija Zorčičeva zavrača vsak sum, ki bi jo hotel spraviti v zvezo z umorom. Trdi, da je o umoru zvedela šele naslednje jutro po zločinu. Pač pa je med tem Leopold Zorčič svojo prvo izpoved bistveno izpremenil. Pred preiskovalnim sodnikom je izjavil, da je umoril prevžitkarja Bezjaka s pomočjo Polanca. Polanec ga je po umoru pregovoril, naj vso krivdo prevzame nase, zagotavljajoč mu, da se mu kot pohabljencu ni treba ničesar bati. V ta namen ga je pomazal s starčevo krvjo, da bi se tako sum zdel čim bolj upravičen in verjetnejši. Polanec pa pozvan pred sodnika svoj prvi zagovor vzdržuje naprej, da je namreč vso noč, v kateri se je izvršil umor, neprebujen trdno spal.

Tatova. V roke pravice sta zopet prišla brata, kočarska sinova Franc in Jakob Kosirnik, ki imata, čeprav še zelo mlada, na vesti več tatvin in sta stalna gosta sodnijskih zaporov. Doma sta iz Majšperka in tam jima je bilo glavno okolje udejstvovanja. Nekaj časa bo mir pred njima.

Pozor! Še je čas, da si nabavite srečko državne razredne loterije v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru, Gosposka ul. 11. Žrebanje bo že 11. aprila 1933.

Sport

ISSK Maribor:SK Rapid. V nadaljevanju tekmovanja podzveznega prvenstva se srečata v nedeljo 9. t. m. ob 16. uri na igrišču v Ljudskem vrtu domača rivala ISSK Maribor in SK Rapid. Tekmo bo sodil g. Podubsky iz Zagreba.

Občni zbor ISSK Maribora. Sinoči je bil v lovski dvorani hotela »Orel« 14. redni letni občni zbor ISSK Maribora. Otvoril in vodil ga je predsednik g. dr. Stamol. Po poročilih posameznih funkcionarjev je bila izvoljena naslednja nova uprava: predsednik dr. Stamol, odborniki: dr. Jančič, Rodošek, Grus, Štok, Loos, Gilly, inž. Černe, dr. Vauhnik, major Gerovac, dr. Rosina, inž. Jelenec. Načelniki sekcij: nogomet Filipančič, tenis Šepec, zimski sport Golubovič, lahka atletika prof. Cestnik, plavanje Košak, ping-pong prof. Sevnik, damski sport Ravnikova in propaganda Voglar. Namestniki: Julius Gustin, dr. Marinič, Miloš Oset, Drago Roglič, Hutter, Kanc, inž. Dračer, major Maslač, Dolček, Šerec, narodni poslanec Krejči, inž. Baran, Videmšek, Novšak, Gustinčič in dr. Lutman. Revizorji: ravnatelj Pogačnik, dr. Boštjančič in ravnatelj Barle. Namestniki: ravnatelj Pišek in Rosner. Častno razsodišče: senator dr. Ploj, dr. Ravnik, dr. Tominšek, okrajni glavar Makar in dr. Štor. Podrobno poročilo o poteku občnega zbora kakor poročila posameznih sekcij bomo zaradi pomanjkanja prostora objavili v naši prihodnji številki.

Odbor za delegiranje sodnikov pri MOLNP, službeno. Nedeljske tekme sodija: Rapid mlad.:Svoboda mlad. g. Kager, ISSK Maribor mlad.:SK Železničar mlad. g. Klippstätter, Rapid rez.:ISSK Maribor rez. g. Mohorko, Čakovečki SK: Svoboda g. Oberlintner in SK Mura:Jugoslavija g. Nemec (Murska Sobota).

Koliko trgovskih obratov imamo v Mariboru. Ob zaključku prvega tromesečja letošnjega leta je bilo v Mariboru 31 agentur in komisij, 17 trgovin z avtomobili, motornimi kolesi, kolesi in šivalnimi stroji; 6 trgovin z barvami, firnežem in laki; devet bencinskih črpalk in prodajaln bencina; 10 cvetličarn in vrtnarskih podjetij; 18 trgovin s čevlji in čevljarskimi potrebščinami; 34 delikatesnih trgovin, zajtrkovalnic in točilnic; 22 trgovin z deželnimi pridelki in južnim sadjem; 12 z elektrotehničnimi predmeti; 32 galanterijskih trgovin; 2 kemijska laboratorija; 22 trgovin s kurivom; 21 z lesom in stavbenim materialom; 65 manufakturnih, konfekcijskih in modnih trgovin; 7 mlekarn in prodajaln z mlečnimi izdelki; 21 knjigarn in papirnic; 10 trgovin s pohištvom; 7 s perutnino in jajci; 70 trgovin razne stroke; 10 trgovin s steklom, porcelanom in sličnim; 8 starinarn; 16 slaščičarn in prodajaln kanditov in čokolade; 20 špedicijskih in prevozniških podjetij ter carinskih posredništev; 130 špecerijskih in kolonialnih trgovin; 4 trgovine s torbarskimi in usnjenimi izdelki; 10 z usnjem in čevljarskimi potrebščinami; 16 z urami, zlatnino in srebrnino; 10 z vinom, žganjem in likerji na debelo in drobno; 20 trgovin z železnino, poljedelskimi, šivalnimi in pisalnimi stroji in 40 branjevk. Skupno je torej v Mariboru 700 trgovskih obratov.

Ne pošiljajte denarja v pismih v tujino! Po odloku finančnega ministra je ustavljeno pošiljanje denarnih pisem po pošti v tujino. Ker se pa ta odlok krši na ta način, da pošiljajo nekateri naš denar, tuje valute ali pa čeke v tujino v navadnih pismih, se opozarjajo vsi prizadeti, da je tako pošiljanje pisem z denarjem kaznjivo in bodo osebe, za katere se ugotovi, da na nezakonit način pošiljajo denar v tujino, najstrožje kaznovane.

Otvoritev zračnega prometa na progi Zagreb—Beograd. Na zračni progi Zagreb—Beograd bo otvorjen promet 15. t. m., s 1. majem pa bo proga podaljšana do Dunaja in bo s tem dnem otvorjen na vsej progi Dunaj—Zagreb—Beograd—Skoplje—Solun.

Valentin Katajev:

Eksemplar

»Glejte,« je dejal upravitelj muzeja,« v tej omari je v vsem SSSR edinstveni in najredkejši eksemplar svoje vrste, ki predstavlja meščana iz epohe leta 1905«.

»Voščena figura ali nagačena zver?« je poizvedoval eden izletnikov.

»Ne, dragi sodrug,« je ponosno pojasnil upravitelj. »To ni nikaka voščena figura in tudi nagačena zver ni, ampak popolnoma pravi, od moljev in časa še nedotaknjeni, veličastni eksemplar meščana iz epohe leta 1905.«

»Kako je to mogoče?« so soglasno vprašali izletniki.

»Da, da. To je namreč na vsem svetu edinstveni primer letargičnega sna. Čudež, o kakršnem je razpravljal že Walles. Kakor je človek pred dvajsetimi leti padel v nezavest, tako se doslej še ni predramil.«

»To je nemogoče.«

»Takoj boste videli, da je mogoče. Bilo je namreč tako. Tega meščana so v letu 1905. pomotoma aretirali skupno z nekaterimi drugimi demonstranti in ga odvedli v zapor.

»Kdo si?« ga je vprašal dežurni policijski nadzornik. »Uradnik sem, vaše blagorodje, uradnik dvajsetega razreda in prav nič drugega.« »Lažeš! Na očeh se ti pozna, da si eden izmed osvobojevalcev. Molči! Kateri stranki pripadaš?« Udaril ga je s pestjo po glavi. Tedaj je meščan padel v omedlevico, ki se je pozneje spremenila v letargično spanje. Nekoč so o tem pisali celo tuji listi. Najboljši zdravniki niso mogli nič storiti, le neki znameniti profesor je odkrito izjavil: »To bitje se iz letargičnega sna ne zbudi prej, kakor čez dvajset let. »Zanimiv primer, kajne, dragi sodrugi?«

»Pa je res tako ohranjen? Jako zanimivo in poučno bi ga bilo pogledati!«

»Takoj ga boste lahko videli. Zelo zabaven eksemplar. Ni ga moči opisati. Dežnik, galoše, srebrna ura — vse kakor novo. In njegov obraz! Prste si boste obliznili... Prepričajte se, prosim!«

S temi besedami je upravitelj odprl omaro in mahoma prestrašen odskočil.

Omara je bila prazna.

»Izginil!« je obupno vzkliknil upravitelj.

»Gotovo so ga ukradli,« so izrazili svoja domnevanja izletniki. »Žalostno dejstvo!«

»Ni mogoče, da bi ga bili ukradli. Križe z grobov že včasih kradejo, toda mrtvih doslej še niso.«

»Kaj pa naj bi potem bilo. Ali je mar sam odšel?«

»Dovolite, sodrugi! Pravkar sem se domislil. Prav zdaj je preteklo dvajset let in...«

»Potem je to vendar jako preprosto!«

»V tem primeru ga je treba takoj poiskati!« je kriknil upravitelj. »Prav lahko pade pod avtobus. Jaz sem vendar sam odgovoren zanj. Čudno se mi zdi, da ga vratar ni opazil. Oprostite, sodrugi, moram se požuriti!«

*

Ko se je meščan prebudil iz letargičnega sna, se je najprej prepričal, če ima še galoše, potem je zgrabil dežnik, se useknil, previdno stopil iz omare in neovirano odšel na ulico.

»Domov, čim hitreje domov!« je zamrmral. »Moj Bog, kaj poreče žena? Kaj bo dejal hišni gospodar! Spati v zaporu — kakšna sramota! Izvošček, Tretja meščanska!«

»Dva rublja!«

»Kaj si se kislih kumaric najedel! Cela dva rublja!«

»Sam si se jih najedel! Pač nič! Lahko najdem drugega!«

»Govedo! Še celo zmerjati si upa. Ali mar hočeš priti v zapor?«

»Ta je lepa! Še z zaporom mi grozi.«

»Ah, ti kanalja! Oblastvom se upiraš? Temelje rušiš? Glej golobček, takoj si zapišem tvojo številko. Stra-a-ažnik!«

»Kaj pa je to?« je začudeno vzkliknil kočijaž. »Kje neki dobivajo ljudje ob nedeljah toliko žganja? To mi ne gre v glavo. Več kakor dve čaši ga ni mogel popiti, ker sicer ne bi mogel stati na nogah. Pa vendar kriči: stražnik!«

Meščan si je natančno zapisal številko predrznega izvoščka in šel peš dalje.

»Sodrug, povejte mi, kako pridem odtod na Dmitrovko?« je vprašal meščana mimoidoči mladenič.

»Kaj?« je zarežal meščan. »Za koga me pa imate? Vi najbrž mislite, da sem eden izmed osvobojevalcev. Jaz nisem nikak sodrug!«

»Oprostite prosim, državljan!«

»Tudi državljan nisem!«

»Kaj pa ste potem?«

(Konec jutrj.)

Rudyard Kipling:

Milijonar in njegov sin

(Iz angleščine prevedel Josip Poljanec.)

O mrazu, ko je dvesto mož noč in dan razbijalo in sekalo led na kablju in vrvju, kako je bila kuhinja razbeljena kakor krogle iz trdnjave in so mornarji pili kakao iz veder. Tom Platt se ni menil za paro. Njegova službena doba je bila pri kraju, ko je bila ta reč primeroma nova. Priznal je sicer, da je bila to v času miru čedna iznajdba, vendar je upapolno pričakoval dne, ko se zopet povrnejo jadra na desettisočtonske fregate s stoindevetdeset čevljev dolgimi drevesi.

Manuelovo govorjenje je bilo počasno in milo in se je sukalo o zalih dekletih na Madeiri, ki so prale po suhih strugah rek ob mesečini pod majajočimi se bananami; pripovedoval je legende o svetnikih in zgodbe o čudnih plesih in tepežih tam v mrzlih novofundlandskih pristaniščih, kjer so se bili ustavili. Salters je bil izvečine poljedelec; dasi je namreč prebiral Josepha in ga tolmačil, je vseeno bila naloga njegovega življenja, da dokaže vrednost zelenih gnojil, posebno detelje, nasproti katerikoli obliki umetnih gnojil. Malemu Penu je bilo tako silno hudo, kadar je Harvey zbijal šale iz Saltersovih naukov, da je fant odnehal in vljudno trpel molče. To je bilo jako dobro za Harveyja.

Kuhar se teh razgovorov naravno ni udeleževal. Navadno je govoril samo takrat, kadar je bilo neobhodno potrebno; včasih pa ga ej navdal čudežen dar govora in takrat je govoril napol v keltščini napol v slabi angleščini cele ure hkratu. Posebno zgovoren je bil do obeh fantov in ni umeknil svojega prorokovanja, da bo Harvey neki dan Danov gospodar in da bo on to doživel. Pripovedoval jim je o zimski pošti proti predgorju Breton, o pasjem vlaku, ki hodi do Condrayja in o ledokolu Arctic, ki lomi led med celino in Princ Edwardovim otokom. Pripovedoval je zgodbe, ki mu jih je bila pravila mati, o življenju daleč na jugu, kjer voda nikdar ne zamrzne, in na koncu jim je povedal, da pojde po njegovi smrti duša na toplo belo obalo s peskom in palmami. Fantoma se je čudno videlo tako govorjenje človeka, ki v vsem svojem življenju ni bil videl palme. Pri vsaki jedi je redno vprašal Harveyja, in samo Harveyja, ako je kuhinja po njegovem okusu; druga polovica se je vselej smejala temu. Vendar so močno čislali kuharjevo mnenje in so radi tega v svojem srcu imeli Harveyja kot človeka, ki prinese srečo.

Ko je Harvey tako pri vsaki znojnici jemal v se znanje novih stvari, in krepko zdravje z vsakim srkljajem dobrega zraka, je ladja »Tukaj smo« hodila svojo pot in opravljala svoje delo, in srebrno sive plasti dobro natlačenih rib v notranji ladji so se dvigale vedno više. Noben dan ni bilo delo nenavadno, povprečnih dni pa je bilo mnogo in tik skupaj.

Naravno je bilo, da so sosednje ladje možaka Diskovega slovesa ponovno opazovale — tiščale so za njim, je dejal Dan — vendar se jim je znal kaj imenitno izmuzniti skozi strjajoče se, polzeče meglene plasti. Iz dveh vzrokov se je Disko izogibal družbe drugih ladij. Prvič je želel delati svoje poizkuse, drugič pa je bil zoper zbiranje ladij iz vseh koncev sveta. Večina njih je bila ponajveč iz Gloucesterja, med njimi nekaj iz Provincetowna, Harwicka, Chathama, nekaj tudi iz maineskih pristanov; ampak njihovo moštvo je bilo od Bog ve kod. Nevarnost poraja drznost in če se temu pridruži še pohlepnost, je krasna prilika za vse mogoče nezgode v številnem brodovju, ki se gnete liki čreda ovac okoli kakega nepriznanega voditelja. »Naj jih vodita oba Jerraulda«, je dejal Disko. »Nekaj časa moramo biti med njimi po vzhodnih plitvinah, dasi ne za dolgo, če bo sreča mila. Kjer smo sedaj, Harvey, po splošni sodbi dober prostor.«

»Res ni?« je dejal Harvey, ki je vlekel vodo na ladjo — pravkar se je bil naučil vijugati s čebrom — po nenavadno dolgem trebljenju: »Potem ne bi imeli nič zoper to, če bi za izpremeno namerili na slab prostor.«

»Edini prostor, ki bi ga rad videl — ne nameril nanj — je Eastern Point,« je dejal Dan. »Slišiš, tatej, kakor vse kaže, nam ne bo treba ležati na teh plitvinah dalj kot dva tedna. Tačas boš našel vso družbo, ki se je poželiš, Harvey. To je čas, ko pričnemo delati. Tedaj ni rednih jedi. Takrat se pravi, garaj, kadar si lačen, pa spi, kadar ne moreš biti pokoncu. Sreča, da te nismo našli mesec pozneje kakor smo te, sicer bi te ne mogli primerno izučiti za Staro Devo.«

Harvey je razbral iz zemljevida, da je bila Stara Deva in celo gnezdo plitvin s čudnimi imeni obratišče njihovega križarenja in da bodo ob količkaj dobri sreči ondi pozabili ostanek soli. Ko pa je videl, kako velika je Deva — bila je le mičkena točka — se je čudil, kako jo je mogel sam Disko najti s pomočjo kvadranta pa svinca. Pozneje je dognal, da je bil Disko docela kos tej nalogi in vsaki drugi stvari in da je celo lahko pomagal drugim. V kabini je visela velika črna deska, pet čevljev dolga in šest široka; Harvey ni mogel dognati, čemu so jo potrebovali, dokler niso po nekolikih slepeče mežavih dneh zaslišali neblagoglasno trobenje velikega meglenega roga, priprave, ki ima tak glas kakor je glas jetičnega slona.

Dvignili so sidro, ki so ga vlekli pod nogami kviško, da si prihranijo delo. »Ladja s srednjimi jadri, ki tava rjoveč okoli, da bi izvedela zemljepisno širino,« je dejal Dolgi Jack.

»Iz megle so se prikazala mokra jadra neke barke in ladje. »Tukaj smo« je trikrat pozvonila s svojim zvoncem, poslužujoč se kratkega pomorskega dajanja znamenj.

Večja ladja je zavila svoje vrhnje jadro, njeni mornarji so vpili in kričali.

»Francoz«, je dejal stric Salters zaničljivo. »Miquelonska ladja iz St. Mala.« Kmet je imel dobro mornarsko oko. »Čisto suh sem tobaka, Disko.«

»Jaz tudi,« je dejal Tone Platt. »Hej! Backez vous — Backez vous!« Standez awayez, debeloglavi mucho bono! Odkod pa — St. Malo, e?«

»E, ka! Mucho bono! Oui! oui! Clos Poulet — St. Malo, St. Pierre et Miquelon!« so vpili na drugi ladji, mahali z volnenimi čepicami in se smejali. Nato pa so vsi naenkrat zadoneli: »Bord! Bord!«

»Prinesi desko, Dan. Ne gre mi v glavo, kako morejo ti-le Francozi dospeti do kakega kraja; pa seveda, Amerika je precej široka in dolga. Šestinštirideset devetinštirideset je dovolj dobro zanje, in dejal bi, da je tudi precej pravilno.«

Dan je napisal številko s kredo na desko, ki so jo nato izobesili na glavni vrvi ob zboru gromkih »Merci!« z druge ladje.

»Malo neprijazno se vidi, če jih tako odpravimo,« je dejal Salters in tipal po žepih.

»Ali si se izza zadnje vožnje francoščine naučil?« je dejal Disko. »Ni me volja, da bi naložil si več balasta s tistim Tvojim klicanjem miquelonskih ladij, kakor si storil pri Le Have.«

»Vsi smo strašansko suhi tobaka. Pobič, govoriš ti francosko?«

»Ej, da!« se je odrezal Harvey hrabro, in zadrl se je na ves glas: »Hej! Slišite! Arrêtez-vous! Attendez! Nous sommes venant pour tabac!«

»Ah, tabac, tabac!« so vpili in se iznova smejali.

»To se jih je prijelo. Spustite vsekakor čoln z ladje,« je dejal Tom Platt. »Sicer nimam nobenega izpričevala iz francoščine, poznam pa drugo lingo, ki bo veljala, kakor mislim. Pojdi z menoj Harvey, da boš za tolmača!«

(Se bo nadaljevalo.)

Z zrakoplovom k ljudem iz kamene dobe na novi Gvineji

Holandska odprava pri doslej neznanih pritlikavcih.

Holandska znanstvena ekspedicija, ki je štela štiri sto petdeset ljudi, je pod vodstvom učenjaka dr. Stirmenga prodrla do neraziskanih pokrajin holandske Nove Guineje, kjer žive pritlikavci primitivno življenje ljudi iz kamene dobe.

V ekspediciji je bilo 20 belih raziskovalcev, 75 vojakov iz ondotnih pokrajin, 130 veslačev in 220 malajskih nosačev.

Svoje doživljaje in pustolovščine je ekspedicija pripravila za film, ki ga zdaj predvajajo v Švici.

Preden je ekspedicija prišla do domovine novogvinejskih pritlikavcev, je morala premagati velike in deroče reke. Te so bile, vsaj nekatere, tako nevarne, da je moral transport uporabljati zrakoplove.

Za film so bili posneti ne samo pritlikavci, ampak tudi narodi, ki si grade koče na kolih v pomorski oblasti Nove Gvineje, strašni ljudožrci in lovci glav. Več mesecev je bilo treba, da si je ekspedicija utrla pot do predstavnikov pritlikavih narodov.

Ni še dolgo tega, kar smo izvedeli za pritlikavce Nove Gvineje, Novih Hebridov in avstralskega kontinenta. To odkritje je bilo sprejeto kot senzacija prve vrste. Kmalu se je pokazalo, da so si južnomorski in avstralski pritlikavi narodi sorodni z azijskimi in afriškimi pritlikavci. Način življenja teh primitivnih narodov, naseljenih po raznih kontinentih, nam kaže podobnosti, ki osupljajo.

Novogvinejski pritlikavci žive v gorskih pokrajinah na isti primitivni stopnji, kakor so živeli ljudje iz kamene dobe. Vprašanje, odkod izvirajo ti prebivalci Nove Gvineje, je za zdaj še problem. Zgodovinskih spomenikov ni, kamenito orožje pa prav nič ne razodeva, kako bi se rešila ta zagonetka. Za zdaj je še vse temna domneva.

Na eno žensko v Novi Gvineji pridejo trije moški. Starih ljudi ondi sploh ni. Kadar pridejo pigmejci v srednja leta, umrjejo. Otroci pušijo že v materinem naročju. Puhajo kakor Turki, izraz obraza jim je pa pri tem nedolžen kakor le kaj. Moški imajo kodre, ženske pa nosijo deško frizuro. Nekatera plemena si posebno rada okrase telo z živalskimi repi.

Najzanimivejši prizori tega zanimivega filma so tisti, v katerih kažejo člani ekspedicije domačinom, kako je treba ravnati s puško. Osuplega in hkrati navdušenega izraza njih obrazov ni mogoče popisati z besedo. Nikdar niso dotlej še kaj takšnega videli!

Med svatbenimi ceremonijami si ženin in nevesta s kamenito sekiro odsekata prvi členek kazalca na roki. Ta čudni običaj nadomešča izmenjavo prstana.

Pritlikavci so silno veseli orožja in orodja, ki jim ga je poklonila ekspedicija. Vendar je dolgo trajalo, preden so spoznali, da je železna sekira več vredna od kamenite.

Pritlikavke, ki nosijo samo pas iz palmovih listov, so z velikim veseljem ovile svoja telesa v ponošene cunje Evropcev. Moški nosijo pas, ki jim pokriva ledja. Visoki so okoli 140 cm, ženske samo 130 cm. Prebivajo v pečinah ali pa si zgrade kolibe iz vej, palmovih listov in drevesnega lubja, da se zavarujejo proti vetru. Skoraj vedno prebiva po več družin skupaj. To je selo. O njih jeziku se ne dá povedati nič natančnega. O ekonomiji nimajo niti pojma. Leto za letom se selijo skozi pragozdove in džungle, hranijo se pa z rastlinsko in živalsko hrano. Tudi poljedelstva ne poznajo. V streljanju z lokom so pa posebni veščaki.

PODJETNI VLOMILEC.

Te dni je bil v Pragi aretiran že dalj časa zasledovani stavbenik Tomaž Honz, ki je bil obtožen in osumljen mnogih vlomov in prevar. V zadnjem času je bil Honz poklicni vlomilec in je izvrševal vlome kot podnajemnik pod pretvezo, da je najel vsak dan več stanovanj. Nekega dne se mu je posrečilo, da je na ta način okradel kar deset stanodajalcev. Ko so mu preteklo leto prišle oblasti na sled, je pobegnil z aeroplanom v Berlin. Bil pa je tako nepreviden, da se je zopet vrnil v Prago, kjer ga je v neki kavarni spoznal njegov bivši stanodajalec, ki je obvestil o tem policijo.

Nesporazum.

»Slišite, gospod,« opozori prodajalec svojega dolžnika, »kdaj pa mi sploh nameravate slite plačati svoj avto?«

»Plačati? Čemu« Saj ste mi ko sem ga kupoval, natančno dokazali, da se bo voz v pol leta sam izplačal!«

Mali oglasi

Razno

NAZNANJAM, da sem prevzel lokal na Tržaški cesti 2 (vogal Tržaške in Pobreške ceste), ter se cenjenim naročnikom priporočam za nadalino naklonjenost. Anton Vadnu, krojač. 1196

MARTIN SAFRAN, sobo-, črkoslikar, pleskar in ličar. Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 1190

Prodam

POSODE ZA CVETLJICE v vseh velikostih od Din 12 naprej. Sodarstvo Šulcer, Vojašniška ulica 7. 1195

POSTELJNE PREPROGE, zastori in namizni prti, lastnoročno filetdelo (tudi mreža) na prodaj v dr. Rosinovi ulici 24 (proti Kamnici). 1193

Kupim

KUPIM RABLJEN PISALNI STROJ pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo lista pod »Stroj«. 2000

Stanovanje

ODDAM DVOSOBNA, solnčna, parketirana stanovanja v novih hišah za Din 700., enaka v starih hišah Din 600. Maribor, Smetanova ulica 54, gostlina. 1171

Službo išče

20-LETNO DEKLE vajeno gostilne, z dvemi razredi meščanske šole, zmožna nemškega in srbohrvaškega jezika, išče mesta natakarice v Mariboru ali okolici. Naslov v upravi »Večernika«. 1182

DEKLE z dolgoletnimi izpričevali, vajena vseh hišnih del in nekaj kuhe, želi nameščenja pri mali družini. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Pridna in poštena«. 1181

Vinotoč Brecelj

v Počehovi bo otvorjen

v soboto 8. apr.

Točilo se bo prvovrstno vino

ZOBOTEHNICA, popolnoma izučena, pridna in povsem zanesljiva, išče nameščenje. Naslov pove uprava lista. 2001

POMOČNICO sprejmem takoj. Naslov pri Zadrugi krojačev v Mariboru. 1188

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

VELEZANIMIVI ROMAN

PROKLETSTVO LJUBEZNI

DOBITE TUDI V UPRAVI ‚JUTRA IN VEČERNIKA'

MARIBOR, GOSPOSKA UL. 11

CENA ZA OBA DELA 35 DIN

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru